

COVID-19: Hướng dẫn cho phóng viên về đưa tin bài liên quan đến các thử nghiệm lâm sàng

Việc chuyển tải các tin tức phong phú và đáng tin cậy nhằm bắt kịp những diễn biến mới nhất của đại dịch COVID-19 là cực kỳ cấp thiết. Đưa tin về các cuộc thử nghiệm lâm sàng phức tạp có thể là một nhiệm vụ đầy khó khăn cho các phóng viên và nếu không khéo léo, có thể gây ra sự hoang mang, sợ hãi trong cộng đồng.

Chúng ta đã phải chứng kiến [những hậu quả nguy hiểm](#) khi vội vàng đưa tin về việc sử dụng thuốc hydroxychloroquine trước đây. , cũng như vô số những tin bài góp tay cho việc phát tán thông tin thất thiệt trong các cộng đồng xã hội.

Sau đây là một số lời khuyên mà các phóng viên cần chú ý khi đưa các tin bài mang tính khoa học và đầy thách thức về đại dịch sức khỏe cộng đồng này.

Dục tốc bất đạt

Hiện có hơn [500 cuộc thử nghiệm lâm sàng](#) đã và đang được tiến hành trên thế giới bởi các nhà khoa học đang chạy đua với thời gian nhằm tìm ra các phương cách điều trị COVID-19. Tuy nhiên, thuốc đang thử nghiệm chưa hẳn đã là thuốc chữa được bệnh. Đừng bị rơi vào cái bẫy phải là người đầu tiên đưa tin mà chưa xác minh thông tin bằng các nguồn đáng tin cậy. Khách giả, độc giả của bạn sẽ rất mong mỏi về những tin tức mang lại triển vọng. Đừng suy đoán về những khám phá của những cuộc thử nghiệm này hoặc tạo ra các kỳ vọng quá cao cho đến khi bạn chắc chắn vào những gì bạn đang đưa tin.

Ngay cả khi một cuộc thử nghiệm nào đó đã thành công thì các nhà nghiên cứu vẫn cần thêm thời gian để xác định liều dùng chính xác. Việc đề cập đến các sản phẩm, cách thức điều trị hoặc những phương thuốc thay thế có thể khuyến khích người tiêu dùng tự mình tìm ra thuốc chữa hay tự điều trị. Việc tự điều trị có thể gây nguy hiểm, đồng thời có thể dẫn đến tình trạng khan hiếm dược phẩm, khiến những bệnh nhân thực sự cần thuốc lại không có được chúng.

Luôn xác minh thông tin

Luôn luôn xác thực thông tin, ngay cả khi tin tức đến từ một nguồn tin đáng tin cậy. Hãy chấp nhận điều này. Chúng ta đều là con người và có thể phạm sai lầm. Hãy để việc bình luận chính sự cho các chính khách còn việc nhận xét về các thử nghiệm y khoa thì phải cần tới chuyên môn của các chuyên gia y tế. Hãy luôn để ý đến nguồn xuất phát của thông tin và kiểm tra kỹ tin bài của bạn để đảm bảo tính chuẩn xác và tránh gây hiểu nhầm.

Thu thập đầy đủ các tài liệu liên quan trước khi bạn đưa tin về một nghiên cứu nào đó, chứ không chỉ là một thông cáo báo chí hoặc bản tóm tắt. Hãy cân nhắc xây dựng mối quan hệ với một nguồn tin đáng tin cậy mà bạn có thể

nhờ họ cộng tác biên tập tin bài của mình. Đó có thể là một bác sĩ hoặc một nhà khoa học y tế, miễn là người này không có mâu thuẫn về lợi ích với các cuộc thử nghiệm.

Nắm rõ thuật ngữ

Khi các nhà báo đưa tin về mảng khoa học, đôi khi họ quên mất phải dành thời gian để nắm hiểu tất cả khái niệm và thuật ngữ chuyên ngành. Trước tiên, phải hiểu về khoa học (#KnowTheScience) trước, rồi tiếp đó mới nên diễn giải hay viết về khoa học (#TranslateTheScience). Một trong những kỹ năng quan trọng nhất của một nhà báo là khả năng đọc hiểu những nghiên cứu khoa học và thuật ngữ chuyên ngành phức tạp trước khi diễn giải cho khán giả, độc giả của mình.

Tránh dùng những thuật ngữ phức tạp. Nếu buộc phải sử dụng, hãy ngay lập tức giải thích thuật ngữ bằng ngôn từ đơn giản. Tránh sử dụng những từ như "bảo đảm" hoặc "phép màu" bởi không có điều gì trong y khoa được xem là hoàn toàn chắc chắn và thuốc không phải là một phép màu.

Hiểu những hạn chế của thử nghiệm

Không phải mọi cuộc thử nghiệm đều giống nhau, hãy học cách tìm ra những hạn chế của chúng: Kích thước mẫu là bao nhiêu? Nghiên cứu có sử dụng giả dược hay nhóm đối chứng không? Nghiên cứu này thử nghiệm trên người hay động vật? Nghiên cứu được bình duyệt (peer-review) chưa? Hằng ngày, có rất nhiều nghiên cứu khoa học được công bố, nhưng khi có những nhà khoa học vội vã công bố kết luận, trách nhiệm của chúng ta là đảm bảo chúng ta có thể giải thích rõ ràng mục đích thử nghiệm và hạn chế của thử nghiệm cho khán giả, độc giả.

ĐỐI CHIẾU THỰC TIỄN

Việc công bố kết quả thử nghiệm và tiếp cận điều trị ở một quốc gia hoặc bối cảnh khác có thể khác nhiều so với nơi bạn sống. Đừng đưa tin dựa trên tin bài của tác giả khác. Hãy luôn điều chỉnh để tin bài của bạn phù hợp và gắn với tình hình địa phương (địa phương hóa) cũng như thực tiễn hằng ngày của đối tượng khán giả, độc giả. Các kết quả có thỏa đáng, dễ tiếp cận hoặc phù hợp với bối cảnh của bạn chưa? Những nỗ lực vận động nào đang diễn ra nhằm đảm bảo khoa học sẽ mang lại ích lợi cho người dân tại nước bạn? Có nhóm cộng đồng nào sẽ không được hưởng ích lợi từ nghiên cứu hoặc thuốc này? Có mối quan ngại về an toàn nào tại địa phương liên quan đến liệu pháp này không?

Thận trọng với con số và phép ẩn dụ

Sử dụng phép ẩn dụ có thể là một cách tuyệt vời để diễn giải những dữ liệu phức tạp. Nhưng hãy đảm bảo phép ẩn dụ đó không làm méo mó hay sai lệch các kết quả phát hiện. Hãy nhớ một nguồn đáng tin kiểm tra tin bài của bạn. Đảm bảo bạn nắm rõ cách tính tỷ lệ phần trăm (gồm số tăng/giảm) và cân nhắc những cách đơn giản để thể hiện các con số. Ví dụ, "10 trong số 1.000 người gặp tình trạng XYZ" thường dễ hình dung hơn "1% số người gặp tình trạng XYZ". Khi nói "nhóm người này bình quân sống lâu hơn 6 tháng" thì rõ ràng hơn so với "thuốc nâng cao tỷ lệ sống sót thêm X%".

Đừng quên các yếu tố về con người

Con người luôn là trung tâm của mọi cuộc thử nghiệm lâm sàng. Tuy có thể đem đến sự hấp dẫn và hào hứng cho khán giả, độc giả, nhưng các dữ liệu lớn đồng thời cũng khiến họ khó nắm hiểu. Đừng quá tập trung vào dữ liệu và hãy nhớ rằng mỗi cuộc thử nghiệm có thể vừa giúp mang đến sự xoa dịu vừa có thể mang lại đau khổ cho nhiều người mắc một chứng bệnh nghiêm trọng nào đó. Hãy tôn trọng câu chuyện của họ và luôn lắng nghe bằng sự đồng cảm. Hãy nhớ không bao giờ công bố tên tuổi, hình ảnh hoặc thông tin về danh tính của nhân vật mà chưa được sự đồng thuận.

Kiểm tra lại trước khi công bố

Các cuộc thử nghiệm lâm sàng đang diễn ra với tốc độ chóng mặt. Thông tin chính xác vào buổi sáng thì có thể đã lỗi thời vào buổi chiều cùng ngày. Hãy luôn kiểm tra kỹ lưỡng trước khi đăng tải tin bài và ghi rõ ngày giờ vào tin bài sao cho khán giả, độc giả có thể dễ dàng biết được thông tin đã lỗi thời hay chưa.